Se acceptă cu plasarea pe pagina web a Agenției

RAPORT

cu privire la implementarea în anul 2022 a principiului de responsabilitate extinsă a producătorilor în conformitate cu prevederile Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 212 din 07.03.2018

1. Acțiuni defășurate de Agenția de Mediu

Întru implementarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorilor pentru produsele de echipamente electrice și electronice *(EEE)*, reglementat de articolele 12 și 50 din Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile și Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (în continuare - *Regulament*), aprobat prin Hotărîrea Guvernului 212 din 07.03.2018, Agenția de Mediu a participat la un șir de activități în scopul promovării și informării actorilor implicați în ciclul de viață al EEE-urilor (*producătorii, importatorii, distribuitorii, consumatorii și agenții economici direct implicați în gestionarea DEEE-urilor)* cu privire la obligațiunile ce le revin, după cum urmează:

- participarea de comun cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului la discuții tehnice cu reprezentanții Asociației Patronale „Moldcontrol" în vederea implementării responsabilității extinse a producătorilor pentru produsele de echipamente electrice și electronice *(09.02.2022)*;
- organizarea și participarea la ședința cu privire la implementarea mecanismului REP în comun cu membrii Comisiei pentru mediu din cadrul Senatului României și reprezentanții sistemelor colective din RM *(30.03.2022)*;
- participarea la întrunirea cu reprezentanții sistemului colectiv Fundația „Eco Save" cu privire la raportarea DEEE-urilor pentru anul 2021 *(01.04.2022)*;
- participarea la întrunirea cu reprezentanții sistemului colectiv Asociația Patronală din DCPD „Colectez.Eu" referitor la raportarea anuală a EEE introduse pe piață și DEEE colectate în 2021 *(04.04.2022)*;
- participarea la ședința tehnică organizată de Ministerul Mediului de comun cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Asociația Patronală „Moldcontrol" privind rezultatele implementării REP pentru EEE cât și acțiunile necesare în vederea atingerii obiectivelor de colectare a DEEE-urilor *(30.05.2022)*;
- participarea în cadrul emisiunii „Radio jurnalul serii" la Radio Moldova pe subiectul „Deșeurile de echipamente electrice și electronice și gestionarea corectă a acestora" *(09.08.2022)*;
- interviu în cadrul programului „Mesager" *(TV Moldova 1)* cu privire la importanța reciclării deșeurilor de echipamente electrice și electronice *(22.08.2022),* link: https://trm.md/ro/social/in-chisinau-sunt-peste-100-de-puncte-de-colectare-a-deseurilor-electrice-si-electronice ;

- interviu la solicitarea postului de televiziune „Moldova 1" în contextul Zilei internaționale a DEEE-urilor *(17.10.2022)*;

- participarea la emisiunea „Codul Eco" de la postul de televiziune Moldova 1 cu tematica „Deșeurile electrice și electronice" *(01.11.2022)*, link: https://www.youtube.com/watch?v=IpFVdkRI2Ho ;

- participarea la atelierul de lucru „Evaluarea performanțelor în implementarea responsabilității extinse a producătorului", organizată de Ministerul Mediului în colaborare cu AO AE „Pro Mediu" *(10.11.2022)*.

De asemenea, în scopul informării și conștientizării asupra consecințelor practicilor necorespunzătoare în domeniul gestionării DEEE-urilor, pe parcursul anului 2022 pe pagina web și facebook a Agenție de Mediu au fost plasate mai multe comunicate, cît și au fost elaborate și remise răspunsuri la solicitările de informație din partea mass-media, după cum urmează:

- „Ce înseamnă Responsabilitatea Extinsă a Producătorului?" *(11.01.2022)*, link: ;

- „Responsabilitatea extinsă a producătorilor" *(13.04.2022)*, link: ;

- „Colectarea corectă şi responsabilă a DEEE-urilor înseamnă mai multă sănătate pentru fiecare dintre noi, un mediu mai curat şi o economie circulară continuă, grație energiei oferite prin reciclare" *(14.07.2022)*, link: ;

- „Cu toții avem acasă o mulțime de aparate electrocasnice ce și-au atins limita de utilizare și sunt defecte, ori au fost deja înlocuite cu altele mai performante" *(18.08.2022)*, link: ;

- „Ziua internațională a DEEE-urilor promovează importanța colectării și reciclării deșeurilor electronice" *(14.10.2022)*, link: ;

- „Reciclează totul, indiferent cât de mic" *(20.10.2022)*, link: ;

- „Modalitatea de acordare a autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor" *(27.10.2022)*, link: ;

- „Reduce! Reutilizează! Reciclează!" *(28.10.2022)*, link: ;

- https://www.ipn.md/ro/deseurile-electrice-si-electronice-devin-o-problema-grava-daca-7967_1091424.html ;

- https://trm.md/ro/social/anual-in-republica-moldova-sunt-generate-circa-10-mii-de-tone-de-deseuri-electrice-si-electronice

- https://stiri.md/article/social/deseurile-electrice-si-electronice-o-problema-grava-unde-sunt-colectate

- https://ecopresa.md/agentia-de-mediu-bate-alarma-cantitatea-deseurilor-de-echipamente-electrice-si-electronice-este-in-crestere/?fbclid=IwAR1ZwsBnHgcS4eAaLF6z5bXvZAbRZrtIr7MH9fAb3e1-ATkrnNaYgMvzgGs ;

- https://www.ipn.md/ro/deseurile-electrice-si-electronice-devin-o-problema-grava-daca-7967_1091424.html?fbclid=IwAR1zXYDMJUer38_r_xBM1zugMyjkGyzuGKElQIbyjovlcKWSaB-B6nQsM1E#ixzz7aoYybjG7 .

De asemenea, prin intermediul SIAMD, au fost recepționate 126 cereri de înregistrare în Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorilor *(pentru EEE)*.

Astfel, în urma examinării cererilor și a setului de documente stabilit în pct. 49 din Regulament, în Lista producătorilor au fost înregistrați 80 de operatori economici dintre care, 12 în calitate de distribuitori de EEE și 68 în calitate de producători de EEE.

În același timp, au fost recepționate *(prin intermediul SIAMD)* 243 rapoarte privind cantitățile de EEE introduse pe piață și cantitățile de DEEE colectate de către producătorii ce implementează REP, dintre care:

Aprobate - 239 rapoarte;

Respinse – 4 rapoarte.

Urmare a examinării a 5 rapoarte narative a sistemelor colective: Asociația Obștească „Eco Green", Asociația Patronală „Moldcontrol", Asociația Patronală din Domeniul Colectării și Prelucrării Deșeurilor „Colectez.eu", Asociația Obștească „Univers Ecologic" și Fundația „Eco Save", a fost elaborat Raportul cu privire la implementarea în anul 2021 a Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 212 din 07.03.2018.

Raportul a fost transmis în adresa Ministerului Mediului prin scrisoarea Agenției de Mediu nr. 13/584/2022 din 31.05.2022.

Este de menționat că, sistemul colectiv Asociația Obștească „Eco-Green" la finele anului 2021 și-a încetat activitatea, membrii sistemului ÎM „Orange" SA și „Sun Communication" SRL transferînd responsabilitatea pentru implementarea REP sistemului colectiv AP „Moldcontrol".

Au fost examinate și aprobate 3 planuri de operare a sistemelor colective:

1. AO „Univers Ecologic" *(revizuit planul de operare anterior)*;
2. AP „Moldcontrol" *(revizuit planul de operare anterior)*;
3. Fundația „Eco Save" *(revizuit planul de operare anterior)*.

În temeiul Ordinului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nr. 3 din 09.01.2020 cu privire la implementarea prevederilor pct. 77 din Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 212/2018 și în baza informațiilor recepționate de la sistemele colective autorizate pentru desfășurarea activităţilor ce ţin de implementarea responsabilităţii extinse a producătorului, a fost stabilită și aprobată prin Ordinul Agenției de Mediu cu nr. 30 din 15.12.2022 valoarea unitară de gestionare de referință utilizată pentru calcularea garanției financiare în anul 2023 *(https://am.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Ordin%20Valoarea%20Unitar%C4%83.pdf)*.

2. Țintele de colectare și reciclare sau valorificare a DEEE-urilor

În conformitate cu prevederile pct. 34 și anexa nr. 5 la Regulament, ținta de colectare pentru anul 2022 a constituit 15 %, calculată ca raport procentual între masa totală a DEEE colectate în anul respectiv *(2022)* și masa medie a cantității totale de EEE introduse pe piață în ultimii 3 ani *(2019 - 2021)*.

Astfel, media cantităților totale de EEE introduse pe piață în ultimii 3 ani de către membrii sistemelor colective autorizate la desfășurarea activităților de implementare a REP și cantitățile de DEEE-uri colectate sunt următoarele:

Denumirea sistemului colectiv	**Total EEE plasate pe piață** ***(media pe ultimii 3 ani (tone))***	**Ținta de colectare de 15 %** ***(tone)***	**Cantitatea de DEEE-uri colectate** ***(tone)***
AP „Moldcontrol"	778,331	116,749	**145**
APDCPD „Colectez.EU"	7,83	1,17	**1,65**
AO „Univers Ecologic"	526,62	78,99	**17,09**
Fundația „Eco Save"	556,20	83,43	**83,61**
Total	**1868,981**	**280,339**	**247,35**

Reieșind din rapoartele narative prezentate de către sistemele colective, țintele de colectare pentru anul 2022 au fost atinse integral doar de către 3 sisteme colective din cele 4 ce și-au desfășurat activitatea pe parcusul anului.

Sistemul colectiv AO „Univers Ecologic" nu a atins ținta de colectare ***al doilea an consecutiv***.

În partea ce ține de țintele de valorificare stabilite conform pct. 39 din Regulament, informăm că pînă la moment nici un sistem colectiv nu a prezentat dovezi/confirmări cu privire la reciclarea sau valorificarea DEEE-urilor colectate.

3. Concluzii cu privire la implementarea REP pentru EEE

- Din lipsa infrastructurii de tratare *(reciclare sau valorificare)* a DEEE-urilor în Republica Moldova, sisteme colective sau operatorii economici contractați trebuie să întreprindă măsuri pentru exportul acestor tipuri de deșeuri la operatori economici sau întreprinderi autorizate de peste hotare.

Cu toate că, sistemele colective autorizate dețin contracte cu astfel de operatori, din cele 11 solicitări pe parcursul anului 2022 în adresa Agenției Naționale pentru Protecția Mediului din România (ANPM) de comunicare a acordului privind posibilitatea realizării importului de DEEE-uri din Republica Moldova de către operatorii economici autorizați din România, ANPM nu a emis acord scris pentru nici o solicitare *(a refuzat importul)*.

- Implementarea mecanismului REP pentru produsele de EEE are un grad relativ mare de producători neînregistrați în Lista producătorilor *(free riders)* încă de la început, datorită procedurii de înregistrare, costurile ridicate pentru implementare, lipsa infrastructurii de tratare și a amenzilor relativ mici pentru neconformare. Unii dintre cei mai mari și cunoscuți operatori economici ce importă și comercializează EEE în Republica Moldova nici pînă la moment nu sunt înregistrați în Lista producătorilor și respectiv, nu implementează REP pentru EEE.

Printre aceștea se numără:

- ICS „BM Technotrade" SRL, IDNO: 1012600030830 *(denumirea comercială „Bomba")*;
- „Maximum Electronic" SRL, IDNO: 1016600011040 *(denumirea comercială „Maximum")*;
- „HI-Tech Group" SRL, IDNO: 1016600027032 *(denumirea comercială „Hi-Tech")*;
- ICS „Euroterm Group" SRL, IDNO: 1011600036385 *(denumirea comercială „Euroterm")*;
- SC „Simplex-Co" SRL, IDNO: 1006600048926 *(denumirea comercială „Simplex")*;
- SC „Nelimot-Com" SRL, IDNO: 1006600052073 *(denumirea comercială „Nanu Market")*;
- „Decostar" SRL, IDNO: 1002600046670 *(denumirea comercială „Gefest");*
- SRL „AIEA", IDNO: 1003600045522 *(denumirea comercială „Snaige");*
- ICS „Top Shop Studiomoderna" SRL, IDNO: 1010600027395 *(denumirea comercială „Top Shop");*
- SC „Ecolux" SRL, IDNO: 1004600018022 *(denumirea comercială „Ecolux")*, etc.

Prin urmare, există o concurență neloială dintre cei ce implementează REP și suportă costuri pentru implementare și cei ce nu implementează.

Este de menționat că, o mică parte din cei ce implementau REP au refuzat de a o implementa în continuare.

- Conștientizarea insuficientă atât a populației, cât și a producătorilor cu privire la abordările de implementare a REP. Populația percepe livrarea DEEE-urilor gratuit către un agent economic autorizat sau un sistem colectiv ca o sursă de venit pentru aceștia, iar producătorii de EEE percep implementarea REP ca pe o *„problemă"* pe care statul a decis să o pună pe umerii lor, scăpând astfel de deșeuri.

- Lipsa unor măsuri de combatere a colectării ilegale, care rămâne un fenomen cu impact asupra cantităților de DEEE-uri colectate separat. De cele mai multe ori, colectarea DEEE-urilor se asociază cu colectrea deșeurilor de metale ferose și neferose.

Astfel, din DEEE-urile colectate la puntele de colectare a metalelor ferose și neferose, sunt extrase doar materialele cu valoare economică, resturile fiind predate, în cel mai bun caz, de comun cu deșeurile municipale.

- Penalitățile relativ mici pentru neconformare. Nerespectarea prevederilor Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 212/2018, constituie contravenție. Reieșind din prevederile art. 154[1] din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 2118/2008, *„neprezentarea actelor de confirmare a unui sistem individual ori de certificare în calitate de membru al unui sistem colectiv de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeuri se sancționează cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată* ***persoanei juridice****"*, ceea ce ar constitui maxim 15000 lei.

Pentru comparație, menționăm că aceeași sancțiune *(de la 200 la 300 de unități convenționale)* se aplică ***persoanei fizice*** în cazul arderii în cîmp deschis a resturilor vegetale de orice proveniență sau în cazul nerespectării modului stabilit de ardere a deșeurilor industriale, de construcție, a biodeșeurilor, a deșeurilor municipale și de altă natură *(art. 115 alin. (3) și art. 154 alin. (1[1]) din Codul contravențional)*.

Totodată, penalitățile pentru neatingerea țintelor de către sistemele colective sau individuale, nu motivează de a depune eforturi pentru colectarea cantităților de DEEE-uri necesare pentru atingerea țintelor stabilite de anexa nr. 5 la Regulament.

Astfel, sistemul colectiv AO „Univers Ecologic" nu și-a atins ținta de colectare al 2-lea an consecutiv.

Responsabilitatea extinsă a producătorilor nu este un instrument ce ar soluționa în totalitate problema deșeurilor de echipamente electrice și electronice din Republica Moldova, dar acest instrument s-a dovedit a fi un mecanism economic eficient în procesul de gestionare a deșeurilor în țările din UE. În lipsa unor mecanisme de constrîngere semnificative, implementarea REP-ului este neatractivă și nemotivantă pentru producătorii de EEE, cît și pentru cei ce implementează, dar nu își ating țintele.

Specialist principal

Secția mecanisme economice de mediu Lucinschi **Marin Lucinschi**

„12" 07 2023

Șef adjunct interimar

Direcția reglementare și acte permisive de mediu **Denis Macovschi**

„12" 07 2023